

Låt regeringen sköta sitt

Regeringen bereder och formulerar politiska beslut. Myndigheterna verkställer. Det lär vi ut i statsvetenskapen. Det vore en fördel om det också var så i verkligheten.

Finansmarknadsminister Mats Odell ska sälja statliga företag men skaffade sig fel medarbetare för detta. Men problemet är egentligen inte före detta Carnegieanställdas lämplighet utan att det är just regeringen själv genom finansdepartementet som ska sälja. Det rimliga vore ju att en statlig myndighet fick ansvaret för att sköta affärerna. Inom ramen för de politiska beslut de har att följa ska myndigheterna i svensk offentlig förvaltning stå för integritet, rättssäkerhet och expertkunskande.

Beslutet att sälja statliga företag helt eller delvis är politiskt. Regeringen lägger proposition till riksdagen som sedan beslutar. Verkställigheten åligger sedan de självständiga ämbetsverken. Lämplig myndighet i det här fallet vore kammarkollegiet som hanterar offentliga medel och på senare år till råga på allt utvecklats som en av de främsta placerarna på räntemarknaden.

Om sedan kammarkollegiet behöver rekrytera expertis från kvarteren kring Stureplan för att klara affärerna är det kollegiets sak. Och om myndigheten inte skulle lyckas att få bäst betalt vid bästa tidpunkt är det något för Riksrevisionen att bevaka och påpeka.

Den förvaltningspolitiska röran har inte blivit mindre sedan den förra regeringen bestämde sig för att göra regeringskansliet till en myndighet. Vi som följer offentliga bulletiner från regeringen har kunnat konstatera att det numera överallt står Regeringskansliet högst upp på pappren med aktuellt departements namn som underrubrik. Den utrikespolitiskt intresserade som vill närma sig utrikesdepartementets bibliotek tvingas erfara att något sådant inte finns. Regeringskansliet har däremot ett gemensamt bibliotek med underavdelningar. Denna reform har motiverats av behovet av tydligare samordning och effektivitet. Till viss del kan det säkert vara så.

Men i praktiken innebär organisationen att statsministern numer är ett slags generaldirektör för en myndighet, regeringskansliet, där statsråden är avdelningschefer. Regeringskansliet är en övergripande organisation för ett antal stabsorgan som kallas departement. Men regeringskansliet som sådant kan inte stå för någon politik eller ha några yttre mål som myndighet. En myndighet är ett förvaltningsorgan. Regeringen ska däremot vara i högsta grad politisk.

Förra helgen anordnades exempelvis ett minnesevenemang om Ingmar Berman på Filmhuset i Stockholm med regeringskansliet som en av de angivna arrangörerna. Men så kan det ju inte ha varit. Regeringskansliet har ingen egen vilja och kan inte stödja någonting. Däremot var det regeringen som stödde arrangemanget. Kulturministern medverkade till och med och uppfattades knappast som en avdelningschef från ämbetsverket regeringskansliet.

Låt oss slippa framtida rapporter från regeringskansliet förutom i organisationsinterna, rent administrativa sammanhang. I stället vill vi få beslut och förslag från regeringen. Och låt oss samtidigt och med samma logik i fortsättningen slippa statsråd som leker ämbetsmän eller värdepappershandlare.

ANDERS MELLBOURN (Östgöta-Correspondenten 2007-10-13)